

KOHTUOTSUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohus	Tallinna Halduskohus
Kohtunik	Kadriann Ikkonen
Otsuse tegemise aeg ja koht	24. oktoober 2008, Tallinn
Haldusasja number	3-07-2649
Haldusasi	T.S. kaebus Eesti Advokatuuri Aukohtu 26.11.2007 otsuse tühistamiseks
Asja läbivaatamise viis	Kohtuistungil 15. oktoobril 2008
Menetlusosalised	Kaebuse esitaja: T.S.; Vastustaja: Eesti Advokatuuri Aukohus; Esindaja: vandeadvokaat Villu Otsmann.

RESOLUTSIOON

1. Jätta T.S. kaebus rahuldamata;
2. Mõista T.S.lt (isikukood xxxxxxxxxxxx) Eesti Advokatuuri kasuks välja menetluskulud summas kaksteist tuhat (12 000) krooni.
3. Saata kohtuotsuse elektrooniline ärakiri kaebuse esitajale ja vastustajale. Kohtuotsuse kinnitatud paberärakiri on võimalik soovi korral saada Tallinna Halduskohtu kantseleist.

Edasikaebamise kord Otsuse peale on õigus 30 päeva jooksul kohtuotsuse kohtu kantselei kaudu teatavakstegemisest esitada apellatsioonkaebus vahetult Tallinna Ringkonnakohtule (HKMS § 28; § 31 lg 4).

ASJAOLUD

1. 28.12.2007 saabus Tallinna Halduskohtule T.S. kaebus Eesti Advokatuuri Aukohtu (edaspidi aukohus) 26.11.2007 otsuse tühistamiseks. Otsuses leidis aukohus, et vandeadvokaat T.S. on rikkunud Eesti Advokatuuri eetikakoodeksi (edaspidi eetikakoodeks) § 9 lõike 1 ja § 20 lõike 1 nõudeid ning sooritanud sellega distsiplinaarsüüteo, millega karistati T.S.a noomitusega. Aukohus käsitles rikkumistena 06.06.2007 telefoni teel Harju Maakohtu kohtunik Piret Rõugule küsimuse esitamist erilise suhte olemasolu kohta vastaspoole esindaja Valdo Lipsuga ja 06.06.2007 telefonikõnest saadud teabe pinnalt kohtunik Piret Rõugu vastu taandusavalduse esitamist.

KAEBUSE SISU JA TAOTLUS

2. Kaebaja selgitab esiteks aukohtumenetluse aluseks olevaid asjaolusid.

- Kaebaja esindab AS-i Latvijas Nafta Tranzits (edaspidi LNT) tsiviilkohtumenetlustes AS GILD Financial Advisory Services (edaspidi GILD) vastu. GILD-i esindajaks kohtumenetluses on vandeadvokaat Valdo Lips.
- 05.04.2007 tsiviilasjas nr 2-07-12644 tehtud hagi tagamise määrusega kohustas maakohus GILD-i esitama LNT-le viivitamatu kogumakset 15 miljoni dollari suuruse makse aluseks olev dokumentatsioon
- 05.06.2007 määrusega tsiviilasjas nr 2-07-14769 lubas maakohus kohtutäituril 05.04.2007 hagi tagamise määruse täitemenetluse läbiviimisel siseneda GILD-i ruumidesse ja teostada seal läbiotsimine.
- 21.05.2007 tegi Harju Maakohtu kohtunik Piret Rõuk tsiviilasjas nr 2-07-18826 määruse, millega jäeti LNT hagi GILD-i ja välisriigis registreeritud äriühingu vastu menetlusse võtmata ning 06.06.2007 hagi tagamise määruse tsiviilasjas nr 2-07-21009, millega peatati Harju Maakohtu 05.04.2007 hagi tagamise määruse sundtäitmine: keelati läbiotsimine GILD-i asukohas Tallinnas.
- Kaebuse esitaja väitel ei nähtunud viimatinimetatud määrusest ühtegi uut asjaolu, mis täitemenetluse seadustiku (TMS) § 221 lg 2 kohaselt oleks saanud olla täitemenetluse peatamise aluseks ning kuna ükski selline asjaolu ei olnud teada ka kaebajale ega tema kliendile, helistas kaebaja samal päeval pärast hagi tagamise määruse saamist kolleegide Ü. T. ja A. K. juuresolekul kohtunik Piret Rõugule, et selgitada välja hagi tagamise määruse aluseks olev uus asjaolu. Kaebaja väitel kohtunik telefoni teel seda asjaolu ei avaldanud. Samas telefonikõnes soovis kaebaja enda väitel veenduda kohtuniku erapooletuses, küsides, kas kohtunikul on vastaspoole esindaja Valdo Lipsuga eriline suhe. Sellele küsimusele vastas kohtunik kaebaja väitel jaatavalt. Saadud vastusest tulenevalt esitas kaebaja kohtuniku vastu taandusavalduse, mis jäeti rahuldamata.

3. 14.06.2007 esitas Harju Maakohtu esimees Helve Särkava advokatuurile avalduse selle kohta, et vandeadvokaat T.S. on kohtunik P. Rõuku solvanud. Avaldusel alusel algatas advokatuuri juhatus aukohtumenetluse.

4. Kaebaja selgitab, et tsiviilkohtumenetluse seadustiku (edaspidi TSMS) § 23 p 7 kohaselt peab kohtunik ennast taandama, kui esineb muu asjaolu, mis annab alust kahelda kohtuniku erapooletuses ning advokatuuriseaduse (edaspidi AdvS) § 44 lg 1 p 1 tulenevalt on advokaat kohustatud kasutama kliendi huvides kõiki seadusega kooskõlas olevaid vahendeid ja viise, säilitades kutseau ja väärikuse. Kaebaja leiab, et mõistetavalt võib taanduse esitamine muudel asjaoludel, mis annavad alust kahelda kohtuniku erapooletuses, olla kohtunikule emotsionaalselt koormav, ent advokaat ei saa jätta sel põhjusel õiguskaitsevahendit oma kliendi huvides kasutamata. Kaebaja leiab, et aukohtu otsus rikub kaebaja õigusi seetõttu, et selles taunitakse kaebaja tegevust kohtuniku erapooletuse kontrollimisel ja kohtuniku vastu taanduse esitamisel.

5. Kaebaja hinnangul on TSMS § 23 punktiga 7 vastuolus aukohtu seisukoht, et kohtunikule eraelulise küsimuse esitamine konkreetse kohtulahendiga seoses ei ole väärikas, heade tavadega kooskõlas ega lugupidav kohtu suhtes. Kaebaja leiab, et vastasel juhul ei olegi võimalik välja selgitada, kas võib esineda muid asjaolusid, mis annavad alust kahelda kohtuniku erapooletuses ega kaitsta seega efektiivselt kliendi huve. Kaebajale on arusaamatu küsimusele eraelulise varjundi andmine, kuivõrd küsimus erilise suhte olemasolu kohta vastaspoole esindajaga on abstraktne, hõlmates kõiki mõeldavaid sotsiaalseid suhteid.

6. Kaebaja ei nõustu seisukohaga, et kohtuniku subjektiivne arvamus ja selle kujunemise asjaolud, mis ei ole lahendis kajastatud, ei ole lahendi vaidlustamisel kajastatavad. Kaebaja leiab, et kohtuniku erapooletuse kontrollimisel on tema subjektiivne arvamus ja selle kujunemise asjaolud määravad ning asjaolu, mis viitab kohtuniku erapooletusele, võib anda aluse taotlemaks tehtud kohtumääruse tühistamist. Seejuures märgib kaebaja, et aukohtu otsuses osundatud võimalus kohtumääruse edasikaebamiseks ei ole ainus võimalus analoogse määruse tühistamiseks ning just arvestades menetluse ajakulu ringkonnakohtus ja 05.04.2007 hagi tagamise määruse efektiivse täitemenetluse vajadust, pidas kaebaja tõhusamaks esitada taotlus hagi tagamise määruse tühistamiseks esimese astme kohtule.

7. Kaebaja annab mõista, et teatud kahtlusi kohtuniku P. Rõugu erapooletuses tekitasid kohtumenetluses varem asetleidnud sündmused ning asjaolu, et vastaspoole GILD-i esindaja Valdo Lips on endine Harju Maakohtu kohtunik ja Piret Rõugu töökaaslane. Seetõttu oligi kaebuse esitaja eesmärk kohtunik Piret Rõugule helistades, selgitada välja, milline on uus asjaolu TMS § 221 lg 2 mõttes, mis tingis täitemenetluse peatamise hagi tagamise korras. Seejuures märgib kaebaja, et võimalusel oleks ta nimetatud asjaolu kiiresti kummutanud, et kohtunik tühistaks hagi tagamise määruse ja täitemenetluse jätkuks, mis oleks ühtlasi lükanud ümber tekkinud kahtluse kohtuniku erapooletuses. Kaebaja märgib, et 05.06.2007 kohtumääruse efektiivne täitmine eeldas täitemenetluse kiiret läbiviimist. Kaebaja hinnangul ei olnud kohtunik P. Rõuguga toimunud vestlus vormilt ebaviisakas ning seadus ega eetikakoodeks ei keela advokaadil, kui tal on kahtlus kohtuniku erapooletuses, küsida kohtunikult, kas tal on vastaspoole esindajaga eriline suhe.

8. Kaebaja väitel tuleb aukohtumenetluses lähtuda üldistest distsiplinaarmenetluse põhimõtetest, sealhulgas uurimispõhimõttest ja nõudest, et aukohus peab andma hinnangu kõikidele asjas esitatud tõenditele. Kaebaja leiab, et aukohus viis menetluse läbi vastuolus uurimispõhimõttega, kaasamata menetlusse kohtunik P. Rõuku, ent tehes otsuse tema kasuks. Samuti heidab kaebaja aukohtule ette, et tunnistaja kohtunik M.L.'i ütlusi on hinnatud ilma teda ennast vahetult üle kuulamata ning seejuures peab kaebaja arusaamatuks, kuidas sai M. L. kabineti ukse juures pealt kuulata valjuhäälsel telefonivestlust.

9. Kaebaja leiab, et kohtuniku ja menetlusosalise esindaja pikaajalised tööalased suhted võivad tekitada teises menetlusosalises põhjendatud kahtlusi taandamise aluseks oleva TSMS § 23 p 7 osundatud muu asjaolu olemasolus.

10. Kaebaja märgib viimaseks, et menetlusõiguse kasutamine ei saa olla advokaadi distsiplinaarsüüteks. Seejuures toob kaebaja välja, et taandusavaldus kohtunik P. Rõugu ja Harju Maakohtu esimehe poolt lahendatud ja selles lahendist ei nähtu, et taandusavalduse rahuldamata jätmise aluseks on poole esindaja õigusrikkumine. Kaebaja leiab, et aukohus ei ole põhjendanud, miks peaks vandeadvokaat loobuma kohtuniku vastu taandusavalduse esitamisest, kui ta peab taanduse esitamist oma kliendi huvidega kooskõlas olevaks ning tema siseveendumuse kohaselt ei ole kohtunik erapooletu. Samuti heidab kaebaja aukohtule ette, et see pole selgitanud, kuidas oleks advokaat pidanud antud olukorras oma kliendi huvide esindamisel käituma.

VASTUSTAJA SEISUKOHT

11. Vastustaja palub jätta kaebuse rahuldamata, leides et aukohtu otsuses on põhjendatud, et taandusavalduse põhistamine üksnes telefonivestluses kohtuniku poolt antud vastusega ei ole kutse-eetika normidega kooskõlas. Samas märgib vastustaja, et ka advokaat ise mõõnis kohtuniku vastuse iroonilist või küsimuse naljana käsitlevat tooni. Aukohus on jätkuvalt seiuskohal, et kohtunikule eraelulise küsimuse esitamine konkreetse kohtulahendiga seoses ei ole väärikas, heade tavadega kooskõlas olev ega lugupidav kohtu suhtes.

12. Vastustaja leiab, et advokaadi kutse-eetika nõuete täitmise kontrollimine on kutse-eetilise hinnangu andmine ning eeldab selliste määratlemata õigusmõiste, nagu *advokaadi au, väärikus, lugupidamine, korrektsus* ja *head tavad ning kombad suhtlemisel kohtuga*, sisustamist. Määratlemata õigusmõistete sisustamise kohtulik kontroll on vastustaja hinnangul aga piiratud. Viidates Riigikohtu otsusele haldusasjas 3-3-1-37-05, märgib vastustaja, et kutse-eetika küsimustega tegelemine ja hinnangute andmine neis küsimustes tuleneb advokatuuri kui omavalitsusliku kutseühenduse tegevuse olemusest.

13. Vastustaja leiab, et õigusmõistmine eeldab kõigi asjaosaliste käitumises nii kohtu kui üksteise suhtes väärikut, lugupidamist ning kooskõla heade tavade ja selleks tuleb muuhulgas tagada advokaatide käitumise vastavus kutse-eetika nõuetele ja seda eriti seoses tõendusvahendite kogumise ning kasutamisega. Vastustaja märgib, et käesoleval juhul on heidetud kaebajale ette telefonivestluses saadud eraelulisele infole tuginemist olukorras, kus advokaat möönab võimalikku kohtunikupoolset irooniat vastuse andmisel. Aukohus heidab kaebajale ette tõendi või põhistuse kogumise viisi ja selliselt kogutud info kasutamist. Vastustaja hinnangul on ta järginud seatud eesmärki ega ole väljunud kaalutlusõiguse piiridest.

14. Samuti leiab vastustaja, et kaebaja karistamine on proportsionaalne, olles vajalik, sobiv ja mõõdukas, kuivõrd aukohtu etteheitev hinnang aitab tagada edaspidi advokaadi eetilise käitumise ning samas on noomitus leebeim võimalik reaktsioon.

15. Vastustaja leiab, et AdvS § 44 lg 1 punktist 1 tulenevalt peab kutse-eetilise hinnangu andmiseks kaaluma, kas kliendi huvi kaalub üles kutse-eetilist huvi, kusjuures mitte kõik seadusega kooskõlas olevad käitumisviisid ei ole kooskõlas kutse- ja –väärikuse põhimõtetega. Vastustaja selgitab, et antud olid kaebaja kliendi suhtes tehtud negatiivse kohtulahendi vaidlustamiseks olemas seadusest tulenevalt piisavad võimalused ning kohtunikule telefoni teel küsimuste esitamisest oleks tulnud hoiduda. Vastustaja märgib, et sisuliselt asus aukohus seisukohale, et ausa ja väärika advokaadi võimalike tõendamisevahendite hulka ei kuulu asja arutava kohtuniku riskisitlemine või eraelulist laadi suunava küsimuse esitamine eesmärgiga saada ütlus kui tõend ning seda eriti olukorras, kus puudub eelduslikult võimalus ütlust kohtule usutavalt taasesitada ning advokaat möönab kohtuniku vastuse iroonilist tähendust. Vastustaja leiab, et sellise tõendi hankimine ja selle kasutada üritamine ei ole kooskõlas advokaadi au ja väärikuse ning õigusemõistmise hea tava ja lugupidava suhtumisega kohtu suhtes. Vastustaja on seisukohal, et isegi kui kohtunik Piret Rõugu lahendid olid ebaõiged või põhjendamata ning kohtunik Piret Rõuk erapoolik, ei muuda see kuidagi kutse-eetilist hinnangut olukorrale.

16. Vastustaja leiab, et see, et aukohtumenetlus viidi läbi ilma asjaomast kohtunikku ning tunnistusi andnud kohtunikku vahetult kaasamata, ei oma asjas otsustavat tähtsust ega muuda otsuse õigsust, kuna aukohtu otsus tugineb asjaolude osas üksnes sellele, mida kaebaja ise on kinnitanud ja milles puudub vaidlus ning seega puudub vajadus täiendavate tõendite järele.

KOHTU SEISUKOHT JA PÕHJENDUSED

17. Kohus, hinnanud kõiki poolte esitatud põhjendusi ja tõendeid nende kogumis, leiab, et kaebus on põhjendamatu ja tuleb jätta rahuldamata. Vastustaja kantud kohtukulud tuleb kaebus esitajalt osaliselt välja mõista. Kohtu põhjendused on järgmised.

18. Poolte vahel ei ole vaidlust selles, et T.S. helistas 06.06.2007 kohtunik P. Rõugule, uurides temalt 06.06.2007 tsiviilasjas nr 2-07-21009 tehtud hagi tagamise määruse põhjendusi ja esitades samas küsimuse P. Rõugu ja vastaspoole esindaja V. Lipsi omavaheliste suhete kohta. Vastustaja ei ole väitnud, et kaebuse esitaja oleks kohtunik Piret Rõuguga telefonivestluses ebaviisakalt käitunud, seega ei ole ka see vaidlusaluseks küsimuseks. Ka ei ole vaidlust aukohtu otsuse formaalse õiguspärasuse üle, muuhulgas aukohtu pädevuse üle kaebuse esitajale distsiplinaarkaristust määrata. Kuna asja lahendamise seisukohalt olulistes faktilistes asjaoludes

vaidlust ei ole, on vaidlusaluseks küsimuseks vaid hinnangu andmine kaebuse esitaja käitumisele kohtunikule helistamisel ja tema vastu seejärel taandusaluse esitamisel. Vaieldakse selle üle, kas advokaadi kutse-eetika normidega on kooskõlas eraelulise küsimuse esitamine kohtunikule ja saadud info põhjal taandamisavalduse esitamine, samuti selle üle, kas aukohus on teostanud õigesti oma kaalutlusõigust distsiplinaarkaristuse määramisel.

19. Esiteks on asja lahendamisel oluline arvestada Eesti Advokatuuri Aukohtu autonoomiat advokaadile distsiplinaarkaristuse määramisel. AdvS § 3 lg 2 kohaselt on advokatuuri pädevuses järelevalve advokatuuri liikmete kutsetegevuse ja kutse-eetika nõuete täitmise üle. Advokatuuriseadus sätestab §-des 15-18 aukohtu tegevuse ning §-s 19 advokaatide distsiplinaarvastutuse põhialused. AdvS § 15 lg 1, sätestades aukohtu pädevuse, näeb ette, et aukohus arutab advokaatide distsiplinaarsüüteoasju ja muid seadusega aukohtu pädevusse antud asju. AdvS § 20 lg 1 p 3 ja 4 kohaselt sätestatakse advokatuuri organite (sh aukohtu) tegevuse kord ning nende otsuste vastuvõtmise kord advokatuuri kodukorras, mille võtab vastu Eesti Advokatuuri üldkogu. Advokatuuri kodukorra § 45 p 1 kohaselt arutab aukohus advokaatide distsiplinaarsüüteoasju. Seega sätestab AdvS advokatuuri eesmärgi ja pädevuse kutse-eetika küsimustega tegelemisel. Riigikohtu halduskolleegium on 12.10.2005 lahendis haldusasjas nr 3-3-1-37-05 leidnud, et kutse-eetika küsimustega tegelemine ja hinnangute andmine neis küsimustes tuleneb advokatuuri kui omavalitsusliku kutseühenduse tegevuse olemusest ja AdvS eesmärkidest. Ka eetikakoodeksi §-s 3 märgitakse, et üheks allikaks kutse-eetika nõuete tõlgendamisel on aukohtu lahendid. Välistada ei saa nende eesmärkide saavutamiseks kutseühenduse siseselt ka seaduses otsesõnu sätestamata, kuid kodukorras ette nähtud või praktikas väljakujunenud tegevust lisaks neile advokatuuri organite otsustele, mille vastuvõtmine tuleneb seadusest. Viimaste hulka kuuluvad ka aukohtu otsused distsiplinaarkaristuse määramise kohta. Kaebuse esitajale on vaidlustatud aukohtu otsusega heidetud ette mitte seaduse, vaid advokatuurisiseste kutse-eetika normide rikkumist. Kutse-eetika normide kujundajaks on aga advokatuur ise, võttes aluseks AdvS. Advokatuuri kodukorra ja eetikakoodeksi ning väljendades oma seisukohti konkreetsetes kutse-eetika alastes küsimustes eelkõige aukohtu otsuste kaudu.

20. AdvS § 19 lõike 1 kohaselt võib aukohus määrata advokaadi tegevust sätestavate õigusaktide või kutse-eetika nõuete eiramise eest distsiplinaarkaristuse, seega hinnates seda, kas advokaat on pannud toime distsiplinaarsüüteo, ja kui on, siis milline karistus määrata, teostab aukohus kaalutlusõigust, mille puhul tuleb, advokatuuri avalik-õigusliku iseloomu tõttu juhinduda haldusmenetlust reguleerivatest üldistest normidest ja põhimõtetest. See omakorda tähendab, et aukohtu otsus peab olema nõuetekohaselt põhjendatud (HMS § 56) ning kaalutlusõiguse teostamisel tuleb toimida kooskõlas volituse piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lg 1). Teisisõnu peab kaalutlusõiguse alusel tehtava aukohtu otsuse põhjendustest nähtuma nii see, millistel haldusorgani poolt tuvastatud faktilistel asjaoludel on haldusakt antud, kui see, millisele õiguslikule alusele see tugineb ning kuidas ja milliseid väärtusi on haldusorgan talle seadusega võimaldatud erinevate otsustusvõimaluste vahel valimisel kaalunud. Kaalutlusõiguse alusel antud haldusakti põhjendusest peab selguma, miks on tuvastatud asjaoludel tehtud just selline ja mitte mõni teistsugune otsustus.

21. Kohtulik kontroll kaalutlusõiguse alusel välja antud haldusakti üle on piiratud. HKMS § 19 lõike 6 kohaselt kontrollib halduskohus kaalutlusõiguse alusel antud haldusakti puhul seda, kas on järgitud kaalutlusõiguse piire, eesmärki ning proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja muid õiguse üldtunnustatud põhimõtteid. See tähendab, et kohus ei saa asetada ennast otsuse teinud organi rolli ja hakata asjaolusid ise hindama ega otsustama, millised tuvastatud asjaoludest on olulisemad, vaid kohus hindab kaalutlusõiguse teostamist vaid sellest aspektist, kas kaalumine leidis aset ja kas haldusorgani otsus on loogiliselt ja ratsionaalselt põhjendatud ning ei riku õiguse üldtunnustatud väärtusi.

22. Kohus leiab, et aukohus on tehtud otsust kaalunud ning et need kaalutlused tuginevad õigusnormidele, on veenvad, loogilised ja seetõttu ka õiguspärased. Kutse-eetiliste nõuetega seoses on aukohus heitnud vaidlustatud otsuses vandeadvokaat T.S.le ette eetikakoodeksi § 9 lõike 1 ja § 20 lõike 1 rikkumist. Seoses 06.06.2007 telefonikõnega leidis aukohus järgmist: „... eraelulise sisuga küsimuse kohtunikule esitamine advokaadi poolt eriti kontekstis konkreetse kohtulahendiga ja lahendi tegemise asjaoludega ei ole väärikas, kooskõlas heade tavadega ega lugupidav kohtu suhtes. /.../ Sõltumata kohtuniku vastuse sisust kehtib üldmääratud hinnang ka vandeadvokaat T.S. poolt 06.06.2007 e-kirjaga kohtule esitatud taandamisavalduse suhtes. Ei ole kooskõlas üldmääratud kutseetika normidega tugineda taandusavalduses üksnes telefonivestluse käigus kohtuniku poolt väidetavalt antud vastusele, millise iroonilist või naljana käsitletavat sisu advokaat ise möönab.“ Otsuses leiti, et vandeadvokaat T.S. rikkus eetikakoodeksi § 9 lõiget 1 („Advokaat peab suhtlemisel klientide, kohtu, kolleegide ja avalikkusega käituma ausalt ja väärikalt ning kooskõlas heade kommetega ja tavadega ning kutse-eetika nõuetega. Advokaat peab hoiduma advokaadi kutset ja advokatuuri mainet kahjustavast käitumisest“) ja § 20 lõiget 1 („Advokaat on kohustatud kohtus käituma väärikalt, korrektselt ja kohtu suhtes lugupidavalt nii kõnes, kirjas kui teos. Advokaat peab hoiduma kohtu tegevuse ja kohtulahendi ebakohasest kriitikast. Advokaat ei arvusta kohtu tegevust ega seadusjõus olevat kohtulahendit meedias ega avalikkuse ees. Arvustamiseks ei loeta arvamuse avaldamist jõustunud kohtulahendis sisalduvate õigusteoreetiliste seisukohtade ja õiguslikku laadi põhjenduste kohta.“).

24. Vandeadvokaat T.S. ei olnud rahul kohtunik Piret Rõugu 06.06.2007 tehtud hagi tagamise määrusega tsiviilasjas nr 2-07-21009, millega peatati Harju Maakohtu 05.04.2007 hagi tagamise määruse sundtäitmine. Vastavalt TsMS § 390 lõikele 1 võib hagi tagamise määrusele esitada määruskaebuse 10 päeva jooksul arvates määruse kättetoimetamisest. Aukohus on heitnud vandeadvokaat T.S.le ette seda, et selle asemel, et kasutada seaduses ettenähtud menetlustoiminguid (eelkõige esitada määruskaebus), helistas ta 06.06.2007 kohe peale hagi tagamise määruse kättesaamist määruse teinud kohtunikule ja soovis saada teada määruse põhjendusi. Aukohus on adekvaatselt põhjendanud nii otsuses kui kohtumenetluses, et kohtunikult lahendiga seoses telefoni teel arupärimine ei ole kooskõlas advokaadi kutse-eetikaga, ehkki see ei riku otsesest ühtegi kohtumenetlust reguleerivat õigusnormi.

25. On tõsi, et ei TsMS ega AdvS ei reguleeri kohtuniku ja advokaadi vahelist suhtluskorda. Ka eetikakoodeksis ei ole advokaadil otsesõnu keelatud esitada kohtunikule küsimusi konkreetse kohtulahendiga seoses (eetikakoodeksi § 20 lõike 1 keelab advokaadil kohtulahendi ebakohase kritiseerimise ja nõuab advokaadilt koostöös eetikakoodeksi § 9 lõikega 1 kohtuga seoses väärikat, ausat, lugupidavat ja kutse-eetika eeskirjadega kooskõlas olevat käitumist). Eetikakoodeksi küllalt üldise sõnastusega sätete tõlgendamise roll ongi eelkõige aukohtul. Aukohus on leidnud, et advokaadi kutse-eetikaga ei ole kooskõlas eraelulise sisuga küsimuse kohtunikule esitamine ja seda eriti kontekstis konkreetse kohtulahendiga ja lahendi tegemise asjaoludega ja leiab, et selline käitumine ei ole väärikas, kooskõlas heade tavadega ega lugupidav kohtu suhtes. Selliselt on aukohus ühelt poolt tõlgendades konkretiseerinud eetikakoodeksi § 9 lõiget 1 ja § 20 lõiget 1, kujundades seeläbi kutse-eetika norme, ja andnud teisalt hinnangu vandeadvokaat T.S. käitumisele 06.06.2007 telefonikõnega seonduvalt. Kohus leiab, et aukohtu selline hinnang oli igati õiguspärane, see ei ole vastuolus õiguse üldpõhimõtetega ja on ka adekvaatselt põhjendatud. Lisaks aukohtu otsuses kirjas olevatele põhjendustele põhjendas nimetatud hinnangut kohtumenetluses aukohtu esindaja nii oma kirjalikes materjalides kui kohtuistungil. Kuna aukohus ei ole kohaldanud otsuse tegemise vääralt kaalutusõigust, otsus vastab menetlus-, pädevus- ja vorminõuetele, siis tuleb seda lugeda õiguspäraseks ja jätta tühistamata. Aukohtu otsuse täiemahuline sisuline kontroll tähendaks juba kohtu sekkumist aukohtu autonoomiasse, mis oleks omakorda vastuolus HKMS § 19 lõikes 6 sätestatud kohtu kontrolli piiridega.

26. Kaebuse esitaja on viidanud AdvS § 44 lõike 1 punktile 1, mille kohaselt advokaat on kohustatud kasutama kliendi huvides kõiki seadusega kooskõlas olevaid vahendeid ja viise, säilitades kutseu ja väärikuse. Kaebuse esitaja leidis, et ehkki teda häirinud määrusele oli võimalik TsMS sätestatud korras esitada 10 päeva jooksul määruskaebus, oli planeeritud sundtäitmistoimingud juba järgmisele päevale, mis hagi tagamise määruse tõttu oleksid ära jäänud. Kaebuse esitaja leidis, et tema kliendi huvidega oli kõige enam kooskõlas see, kui ta reageeris viivitamatult määrusele, helistades selle teinud kohtunikule ja selgitades talle, miks sellist määrust teha ei oleks saanud ja miks oleks see vaja tühistada. Aukohus on leidnud vaidlustatud otsuses, et kohtunikult telefoni teel lahendi tegemise asjaolude kohta aru pärimine ja sellega seoses eraeluliste küsimuste esitamine ei ole kooskõlas advokaadi kutse-eetikaga ega väärikas. Seega ei saa selline käitumine olla kooskõlas AdvS § 44 lõikega 1. Kliendi huvides ei ole mitte igasugune kuitahes kiire ja resoluutne käitumine, vaid siiski selline, mis ei riku peale õigusnormide ka advokaadi kutse-eetikat ja vastab üldiselt aktsepteeritud käitumisreeglitele.

27. Kohtu hinnangul ei ole vaidlust selles, et kohtunik R. Rõuk vastas 06.06.2007 telefonikõnes T.S.le, et tal on vastaspoole esindaja Valdo Lipsiga eriline suhe. Saadud vastusest tulenevalt esitas kaebaja kohtuniku vastu taandusavalduse, mille kohtunik jättis rahuldamata. Aukohus leidis otsuses, et sõltumata kohtuniku vastuse sisust ei ole kutseetika normidega kooskõlas taandusavalduses üksnes telefonivestluse käigus kohtuniku poolt väidetavalt antud vastusele tuginemine, millise iroonilist või naljana käsitletavat sisu advokaat ise möönab. Kohus leiab siinkohal, et asjaolu, mida ning millise tooni ja tagamõttega kohtunik P. Rõuk T.S.le vastas, ei oma asja lahendamisel tähtsust. Aukohus on leidnud, et põhimõtteliselt ei ole advokaadi kutse-eetikaga kooskõlas kohtunikult telefoni teel tema eraelu kohta aru pärimine ja seetõttu ei ole vaja isegi laskuda kohtuniku antud vastuse analüüsi. Eeltoodust tulenevalt on aukohtu otsuses T.S. käitumisele antud õiguspärane.

28. Distsiplinaarüleastumise ja kutse-eetika normide rikkumise eest määrati T.S.le karistuseks noomitus. Seejuures on arvestatud asjaolu, et T.S.l varasemad distsiplinaarkaristused puudusid. Tegemist on leebeima võimaliku distsiplinaarkaristusega ja kaebuse esitaja ei ole ka väitnud, et karistus iseenesest oleks ebaproportsionaalselt range. Kaebuse esitaja on leidnud, et distsiplinaarsüütegu ei olnudki. Kohus leiab, et kuivõrd distsiplinaarsüütegu toime pandi ja kaebuse esitajale määrati leebeim võimalikest distsiplinaarkaristustest, siis küsimust karistuse ebaproportsionaalsusest ei teki ja proportsionaalsuse üksikasjalikku kontrolli läbi viima ei pea. Kokkuvõtlikult on T.S.le distsiplinaarkaristus määratud õiguspäraselt ja aukohtu otsuse tühistamiseks alused puuduvad. Seega tuleb jätta kaebus rahuldamata.

29. Lõpetuseks peab kohus vajalikuks märkida seda, et kui kohtulahendi põhjendused menetlusosalist ei veena, ei ole see taandamisavalduse, vaid lahendile vastavalt kas määrus- või apellatsioonkaebuse esitamise aluseks. Kui menetlusosalise arvates on taandamise alus olemas, siis tuleb taandamisavaldus esitada kohe, mitte peale talle ebasoodsa kohtulahendi saamist. Käesoleval juhul oli T.S.le asjaolu, et vastaspoole esindaja Valdo Lips oli eelnevalt Harju Maakohu kohtunik, teada juba 06.06.2007 määrusele eelnevalt ja kui nimetatud asjaolu T.S. arvates võis kõigutada kohtunik P. Rõugu kui V. Lipsi endise töökaaslase erapooletust, oleks T.S.st olnud korrektne esitada taandamisavaldus esimesel võimalusel kohe vastaspoole esindaja isikust teadasaamise järel.

30. HKMS § 92 lõike 1 kohaselt kannab menetluskulud pool, kelle kahjuks otsus tehti. Kaebaja ei ole kantud menetluskulude väljamõistmist taotlenud. Vastustaja on taotlenud enda kantud menetluskulude väljamõistmist ja esitas taotluse ka istungil. Ehkki taotluses ei väljendanud vastustaja konkreetset summat, mille väljamõistmist ta kaebuse esitajalt taotleb, ega esitanud ka menetluskulude nimekirja, esitas vastustaja esindaja istungil arved ja maksekorraldused, millest nähtus, et vastustaja on tasunud Advokaadibüroole Tamme ja Otsmann 29.02.2008 arve nr 88-08 alusel 5700 krooni (tlk 94-96) ja 31.03.2008 arve nr 117-08 alusel 17 263,40 krooni (tlk 91-93). Nimetatud summad kajastuvad ka arvete spetsifikatsioonidelt. Kohus järeldab sellest, et vastustaja

taotleb kaebuse esitajalt menetluskulude summas 22 963,40 krooni väljamõistmist. Kohus leiab, et taotlus tuleb rahuldada osaliselt. Vastavalt HKMS § 93 lõikele 5 mõistab kohus välja üksnes vajalikud ja põhjendatud menetluskulud. Vastustaja oli sisulise hinnangu vaidlustatud aukohtu otsusele andnud juba aukohtumenetluse käigus, seetõttu ei pea kohus põhjendatuks kaebusele vastuse koostamisel kulutatud 10 töötundi. Kohtus toimus üks istung, vastustaja esitas asjas seletuse ja vastuse kolmanda isiku kaasamise taotlusele. Asjas rohkem taotlusi ega määruskaebuseid ei esitatud. Seega ei olnud asja kohtulik menetlus keerukas ei menetluslikult ega sisuliselt. Eeltoodust tulenevalt leiab kohus, et menetluskulud on põhjendatud HKMS § 93 lõike 5 mõttes 12 000 krooni ulatuses. See summa tuleb kaebajalt vastustaja kasuks välja mõista.

Kadriann Ikkonen
kohtunik